

I. ?

II. Évfolyam

I. szám.

Kolozsvárt, 1901. Jan. 12.



SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ-HIVATAL,
hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia,
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI ÉRTEKEZLET“-E
TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTI:
NAGY KÁROLY
REF. THEOL. TANÁR.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 filler.

A „Vasárnap“ indulására.

Ma midőn a létért folyó nehéz küzdelem sorvasztólag hat a lélek fejlődésére, ma midőn a kétségbeesés megrendítette a hitet és a lélek kapkodva sülyed a bűn ingoványába: nagy szükség van arra, hogy sorakozzunk és ez által gátat vessünk annak, hogy a gyengék elzülljenek vagy hitekből kivetkőzzenek.

Ebben az országrészben, mi vagyunk a magyar államnak legerősebb támaszai. A mennyit veszítünk szívósságunkból, ellentálló képességünkben — annyit gyengül az ország! Épen ezért örömmel üdvözlöm a „Vasárnap“ megjelenését; mert hiszem hogy hathatósan előfogja segíteni azt, hogy közös együttműködéssel a fájó sebek orvosoltassanak és hogy a hit minden szívben újból elfoglalja azt a helyet, mely nélkül szorgalmas és szerető családtagokat, érdemes és önzetlen hazafiakat nevelni nem lehet!

Szent-Gothárd.

Gróf Wass Béla,
az »Egyházi-értekezlet« alelnöke.

Új év — új század.

1901.

A beállott 1901-ik évvel, nemcsak új esztendőt, hanem új századot is kezdtünk. Immár Urunk születésének XX. századában élünk.

Az új év, az új század első napjától már egy hét választ el Egy hetet töltöttünk el azóta mindennapi munkában. Gondolataink, érzelmeink, emlékeink és reményeink felzajdult hullámai kezdenek lecsendesedni. De hangulatunk még mindig ünnepélyes, komoly.

Legjobb alkalom, legalkalmasabb idő, hogy magunk körül tekintsünk. Hogy a magaslatról, hová vándorutunkban elérkeztünk, a XIX. század csucsáról, a XX.-nak kezdetéről visszatekintsünk: honnan jövünk és merre megyünk?

Az emberiség nagy karavánjának utja, melyben az egyes ember is halad, az ezerféle kanyarodással, megszámlálhatatlan kigyózással futó ösvények által átszeldelt, rengetegeken keresztül vezető hegyi országúthoz hasonló. A rengeteg fája az élet mindennapi eseményei eltakarják az ut irányát. Sokszor úgy tetszik, mintha körben forognánk, máskor meg éppen, mintha visszafelé haladnánk. Csak a hegy csucsáról tudjuk betekinteni és értjük meg az egész utat, mikor a lomb s levél — az események közvetlen hatása — nem zárják el a kilátást.

Az elmúlt századot a »haladás-századának« szokták nevezni büszkén. Szép; de a világtörténete azt tanítja, hogy minden századnak megvolt a maga haladása. Úgy van. Isten kezében van a világnak kormányja s így abban mindig élet, fejlődés, haladás van.

Miféle, mely irányu haladás az, mely a XIX. századot megkülönbözteti a többitől?

A XIX. század születésénél tetőpontján állt a nagy francia forradalom. A század felkelő napja a nagy Napoleon alakját aranyozta meg. U diktált akkor egész Európának. Nagyapáinktól még sokat hallottunk e háborúkról. A francia nép küzdött a nép felszabadításáért, jogaiért a félvilággal szemben.

Népszabadság: ez lelkesítette Európa művelt népeit a mult század első felében. Egy félszázadig állottak a népek örökös forradalomban. Eltörlését követelték a születési, az öröklött előjogoknak, eltörlését a tekintélyeknek, a szolgaságnak, jobbagságnak; egyforma jogokat azonos kötelességekkel minden honpolgár számára. A mi magyar nemzetünknek is kijutott e küzdelemből. Kijutott a vérből, könyvből, mártírságból, elnyomatásból; de kijutott a dicsőségből, diadalból, győzelemből is. 1840-től 1867-ig terjed nálunk a szororu, de dicsőséges korszak.

Tenger véren, tenger könyön keresztül végre diadalmaskodott a nép szabadsága az állami, a polgári életben; diadalmaskodott — a mint mostanság nevezzük — a *politikai szabadság*, az alkotmányos élet, a melyben a polgárok maguk intézhetik saját sorsukat.

Egykor az emberiség boldogságát, a népek aranykorát várták a szabadság e diadalától. S mit adott?! — Röviden szólva, egy még sokkal nagyobb, egy még sokkal nehezebb kérdés megoldása elé vezetett. Mert mi járt a szabadság nyomában? — Egy általános, mindenkire kiterjedő

nagy *verseny*. E versenynek, igaz, sok áldása, sok dicsősége van: a tudománynak, művészetnek, közgazdaságnak, iparnak és kereskedelemnek szédítő gyorsasággal való előhaladása. Ez a XIX. század második jellemző vonása.

Korunkat nem hiába nevezik a gőz, villam és gépek korszakának. Másfél nap alatt Párizsban lehetek, hat nap alatt Amerikában; fűtött szobából Kolozsvárról berlini ismerőseim szobájába beszélhetek, négy öt emeletes nagy kőházakat, melyekben többen laknak, mint egy kis székely faluban összesen, egy csavarral fennebb emelik, több méternyire előre vagy hátra taszítják; drót nélkül telegráfálnak, léghajóval a levegőben utaznak stb. stb. Megannyi csoda, melyeket még nagyapáink Isten kísértésnek tartottak volna!

Szabadságunkkal a jó Isten által a természetbe adott erőket szolgálatunkba hajtottunk; de mintha magunk is újra szolgaságba jutottunk volna.

Kivittuk a népszabadságot, de most kezdjük látni, hogy a szolgaságnak egy más formájába jutottunk. Kenyér kell: szolgálnunk kell; ruházat, lakás, fűtő anyag kell: szolgálnunk kell. S ez még hagyján! De sokan dolgoznak és nem kapnak munkát; tartalékban pedig nincsen kenyér, fa, ruha, lakás czipő a gyermekeknek, orvosság a beteg feleségnek. A munkás szeme arra esik, a ki fényben, pompában él, a munkaadóra: a földesurra, a gyárosra, a tőkepénzesre és a szabadság mellé követeli az *egyenlőséget*. Egyenlőséget a munkában, vagyonban, élvezetben, sőt itt ott többet: közös vagyont, közös feleséget, közös élvezetet. S mert örült gondolatait nem követik azonnal,

TÁRCSA

A század végén.

*Én még hiszek a jó Istenben,
Hisz' Ő vezérel engem.
Földi elmék száz bölcselmét
Mit én bánom?
Ha a szívem üres volna,
Mit érne a tudományom?!*

*Én még hiszek az embereken,
Az örök szeretetben.
Ha néhanap megbántanak,
Azt se bánom;
Van legalább mit az napra
Szeretettel megbocsátnom!*

*Én még hiszek saját magamban,
Erőmben, igazamban.
Nézzetek le kicsinyelve,
Szánakozva:
Én megyek a magam útján,
Emelt fővel, mosolyogva*

Szabolcska Mihály.

Boldog újesztendő.

. Ámen, Ámen Ámen!

Háromszor ismételte elfogódva, reszkető hangon a könyörgés utolsó szavát az öreg Tiszteletes ur. Szemeiből csak úgy peregtek a kövér könyecseppek fehér bajuszára, fekete palástjára. Nem csoda. A mai nappal ötvenedszer mondott évszáró, Szilveszter-esti imádságot az egyszerű falusi templomban.

Az Istenháza tágas nagy épületében nem volt egy talpalatnyi hely üres. Harangkondulásra csak úgy rajzott minden kapuból a nép a szentházba. A sűrűn beült padokban itt az édesanya szóttas nagykendője alól, amott az édesapa meleg bundaprémje között apó gyermekfejek kandikáltak elő. Templomban volt ma minden élő lélek, hogy az ó-esztendő estvéjén hálát adjon a jó Istennek minden elvett javaiért.

A gyülekezet halk suttogással mondta utána a pap imáját, lélekből fakadó mély sóhajtással ismételte a háromszoros »Ámen«-t.

Az első arra szólt, hogy »szenteltessek meg az Ur neve«, ki nem vonta meg ez év folytán is áldását, kegyelmét és szeretetét az ő népétől, az ő gyermekeitől. Hogy adott békességes időt a csendes munkálkodásra, áldást a munkás verejtékére, hálaadásnak lelkét az örömök mellé, vi-

kezében tör, pisztoly, bomba s a legnemesebb szivek áldozatul esnek, mert ez király, ez ur, annak meg pénze van. — Így született meg az a nagy kérdés, melyet ma *szociális kérdésnek*, a társadalom kérdésének, vagy *munkáskérdésnek* neveznek s a mely ma felforgatással fenyegeti a világot.

A mult század a *szabadságot* követelte, a jelen században az *egyenlőségért* fognak küzdeni.

Szabadság, egyenlőség: szép jelszavak. De a mint megvalósításukra kerül a dolog, tapasztalnia kell az embernek, a világnak, hogy Isten rendjét gyarló ember megváltoztatni nem lesz képes soha. Isten világában pedig a szabadság és a függés, az egyenlőség és egyenlőtlenység együtt vannak. Mig e testben járunk, nem szabadulhatunk meg szükségünkünk: a magunk és embertársaink szolgálatától. Es a tökéletes egyformaság is az álmok világába tartozik, mert Isten különböző tálentumokkal bocsát el a világba

Isten csak egy szabadság lehetőségét adta meg az embernek: azt, hogy *szabaddá legyen a büntől*. Csak egy egy nlőséget helyezett kilátásba: azt, hogy *ő neki egyforma gyermekei, egymásnak testvérei* legyünk!

Hanem hát Isten országa alaptörvénye, hogy »a ki tiközöttetek első akar lenni: legyen szolgája a többieknek«: hogy »szolgálat által kell uralkodni«: e világnak ma is csak olyan botránkozás és bolondság, mint egykor Pál apostol predikációja volt »a megfeszített Krisztus«-ról.

Ám örökre igaz marad, hogy »az Istennek bolondsága bölcsőbb az emberek bölcsességénél«; és minő vigasztalásuk van az Isten gyermekeinek

gasztalást és lelki megnyugvást a szenvedés és megpróbáltatás könnyeihez.

A másodikkal csendes nyugodalmat kívántak a pihenni tért vándortársaknak, idvességes lakozást ama mennyei hajlékokban, hová mi is minden muló nappal, minden esztendővel közelebb jutunk.

A harmadik a még élőkért szólott. Hogy cselekedje a kegyelmes Isten, hogy vetközzük le az ó-esztendővel az ó-embert és az új évvel járjunk a Léleknek ujságában. Távozzék el tőlünk minden gonosz: az irigység, harag, boszuállás s helyébe költözzék szívünkbe Krisztussal megbocsátás, kiengesztelődés, békesség, szeretet.

Sziből szólt a száj mindenkinél s midőn elhangzott a végső ének utolsó verszaka: »Juttass Uram, sok esztendők. Utolsó óráira . . . !«: üres lélekkel senki sem távozott az Ur hajlékából. A mint rendre-rendre kiürültek a padok, mind nőtt-nőtt a félkör a czinteremben, hol a falu aprajagyja várta az öreg lelkipásztor kijövetelét.

Kurátor uram keresetlen, egyszerű szavakban köszönte meg az agg lelkész esztendőn keresztül való fáradozásait a gyülekezet lelki élete körül s a reszkető kezekre nyomott csókkal pecsételte meg a lélekből fakadt jókivánságot: »Boldog ujesztendőt egészséggel, békességgel, Isten áldásával!«

Az öreg pap válasza rövid volt: »Cselekedje

abban, hogy »az Isten erőtlensége, erősebb az emberek erejénél«! (I. Korinth. 1.25.)

Isten vezeti a világ folyását: »ne féljetekek és ne háborodjetekek meg a ti szivetekek.«!

Nagy Károly.

Nincs nyugovás . . .

— Wolzogen költeménye. —

Nincs nyugovás, nincs szünetelés
Az örök világba', hol Isten rendez.
Jut dolguk az angyaloknak is:
Lélektül más lélekhez,
Csillagtól csillagig
Ő szent akaratját szárnyalva viszik,
Parancsolatit
Szünetlen teljesítik.

Te pedig,
Nyomoru emberi lélek, a földön,
E léttel, a mely, mint hirtelenül jön,
El is ugy mulik,
Vágynál-e magadnak
Szerezni örök nyugalmat?
Remélsz aluvást, avagy álmódózást,
Hogy ottan örök fényébe' lásd
Édenben az Urnak színét?
Kivánnád? hinnéd?

Ne reméld te, nem!
Csak azt reméld, hogy minden ösvenyen,
Hová az Úrtól küldetel

a jóságos Isten, hogy a miért könyörögtünk, meg is adja. Hogy ne csak szájjal tiszteltük legyen O szent Felségét, hanem életünkön is meglátszassék, hogy mi az ő engedelmes gyermekei, Urunknak megváltottai vagyunk. Mert — bizony — »nem beszédben áll az Isten-országa, hanem a Léleknek erejében!« (I. Kor. IV. 20)

Lassan ment a bucsuzás. Sok, sok idő beletelt, mig mindenki kicserélhette köszöntését a másikkal: »Boldog felvirradást az új esztendőre!«

Mindenki hazafelé indult. Kovács István uram is állát Kossuth-szakállába temetve bundájába gönyölődött s mintha a nyomdokokat vizsgálná lesütött fővel ballagott a falu oldán eső portája felé.

Magában volt, — tisztes távolban Miska követte.

Szegény Sipos Miska! Lelke tele volt gondolatokkal, emlékekkel s ha a sivár jövendőre gondolt majd kicsordultak könnyei. — Mi lesz vele, ha innen el kell mennie?! — Pedig el kell; az öreg régulás ember, nem játszik a szavával. Hiszen igaz, nem gyermek már, munkabíró két keze van s a katonaság éveiből ismeri már annyira a világot, hogy becsületes munka után szerényen mindenütt meglehet élni.

Megélni!? Igen, ha csak kenyérről és ruházatról volna szó. De neki — ugy érezte — az élet nemcsak ennyiből ál. Hiszen attól a szo-



Új év reggelén.

Hiveivel, cselédivel:

Szived békére lel.

Igen, itt is, e tűnő életen át,

Mit az Úr neked ad,

Használd úgy a márt,

Ugy intézd küzdelmid sorát,

Hogy elérd diadalmas végét,

A békét,

Mely a Végetlenhez emelheti lelked;

A melylyel e földön az Istent lelhet'd;

A melytől angyalszárnyat öltve,

Még ma elérhet'd,

Mit az Üdvezítő ígért meg:

Megnyílik neked,

Az örök élet,

Édenbe költözöl be.

A békét kedveld,

Melyet itt, neked, lent,

Az Isten rendelt;

Ha azt megóvtad mind halálig,

Az élet Uránál majd elválk.

Mint áld meg, s rád mit biz még:

Ő benne soha sincs vég.

Váró Ferencz.

Uj évben.

Ne félj, én megsegítlek.

És. 41. 13.

Uj esztendő. Forduló életünk vándorutján. Megállunk. Visszatekintünk: mi is maradt hátunk mögött?! Gondolkozunk: mi lehet előttünk?!

moru naptól kezdve, hogy özvegy édesanyját az aratóban a mennykő a »Körtefájánál« megütötte, az ő élete a Kovács István uram háztájához volt nőve. Ők vették örökbe a semminélkül maradt árvát. A nyolcz gyermek, mint nyolcz testvér dédelgette s ha valamelyikkel összezőrdült a más hét mindig az ő pártját fogta. Apja helyett, kit soha sem ismert, apát, anyja helyett anyát kapott itt. A kert fáit, a mezők virágait, erdők bokrait: ezek itt mind az ő barátjai tele a gondtalan gyermekévek emlékeivel. Hogy hagyja ő itt ezeket?! Megválni a Darutól, Rendestől kikkel a hajnali csillag már a barázdákban találta, a kiket ő nevelt, ő gondozott borju koruktól s a kiknek nincsen párja a báró ötven ökre között sem! S aztán . . . de hát erre ne is gondoljunk! Erzsike, a mindig vidám, nevetgélő Kovács Erzsike, az öt élő Kovács gyermek közt a legkisebb, a falu legszebb leánya, ki után a bíró s kurátor fiai járnak, a kinek a keze alatt ég a munka, s a ki őt is annyiszor vigasztalta, bátorította . . .

Hej, hej, az a novemberi vásár! Hogy bár soha se is ment volna arra! De Kovács uram vitte el, hogy karácsonyra új csizmát, új szűr, harisnyát vegyen neki. Ő hagyta ott a mult esztendei katonatársakkal a bolyátfalvi legényekkel egy pár szóra, pohár borra. Bárcsak soha meg se is kóstolta volna!

Mint egy nehéz, lidércnyomásos álom képe,

A templom tele; mennyi most az itt ritkán látott arc. Mily általános az áhitat, melyből virágként fakad — imádság. Ma nincs istentagadó, ma nincs rossz ember, ki jót ne kívánna másoknak is. Ma látom, hogy minden szív vonzódik Istenhez. A mai nap bizonyossága, hogy a szív ahhoz siet, a kitől vonzódik s nem nyughatik meg, míg Istenben nem talál nyugalmat Remeg, míg az ő szavát nem hallja: »Ne félj! — én megsegítlek.«

Uj évbe léptünk. Micsoda egy esztendő?! Egy pillanat, fölfrissítő lélekzetvétel a szerencsésnek; hosszú napok, nehéz éjszakák sora a szerencsétlennek. A szorgalmasnak rövid, kimért idő, melyet sietni kell felhasználni. A könnyelműnek elröppenő pillanat, az életuntnak beláthatatlan sivatag. Egyiknek virágos mező, másoknak szirtes meredély, kirakva bánattal, öntözve tört remények, keserű csalódások könnyeivel.

A gyermek türelmetlenül mondja: csak egy év. A férfi komolyan szól: ismét egy év. Az öreg fájdalmasan sóhajt: még egy év. Így, vagy úgy: egy része életünknek, mely, ha elmúlt, többé vissza nem tér s a mit benne tenni elmulasztánk, teljesen az soha ki nem pótolható.

Mit rejt méhében a jövőendő? — ki mond, hatná meg?! Ha fellebbenthetném titkos fátyolát, ha oda mutathatnék: »Ime az Urnak kedves esztendeje!« Ha mondhatnám: ez évben a sebek begyógyulnak, a könnyek fölszáradnak, a szomorúság örömmé, a panasz hálaadássá változik! Ha mondhatnám: a felhőnek nem lesz villáma, csak termékenyítő esőcseppjei a verejtéknek nem terhe, csak áldása, a nyáj megnő, a szerű kicsi-

úgy vonult el lelke előtt az a perpatvar, melyet életében először folytatott gazdájával, nevelő apjával. A judás-csók csattanása nem lehetett iszonyubb, mint mikor az ő szájából elhangzott a szó: »Mit kereshettem volna, ha — mint mások — idegennél szolgállok?! Kigyelmednél pedig nem vagyok ura egy krajczárnak!« Hogy változott át e szóra gazdájának arcán a harag szomorúságra, nagy, mély fájdalomra, keserű szánakozásra!

— »Ujévtől a magad Ura vagy Miska, keress jobb gazdát, mint én voltam.«

Olyan lesújtó lehetett az első emberre a paradicsomból kitiltó szó, mint neki e szavak; olyan szomorú, fájdalmas és szánakozó a jó Isten arca, mint az ő nevelő apjéé, míg e szókat mondta!

Most is ezt hallja, most is ezt látja, mint azóta mindig, mikor magára van. A kis kapuhoz ért, reáborult és keservesen zokogott. . . . : »Mi lesz velem? . . . mi lesz velem, Istenem!«

*

A »vacsoracsillag« már magasan állt a tiszta kék égen, midőn Kovács István uram házában vége lett az estebédnek. A rövid asztali áldás elhangzott, az asztalt is elszedték; de mindenki helyén maradt csendesén. Már itt ez volt a szokás. Ott ült Sipos Miska is szomorúan, szótlanul.

A kaposos vén biblia oda került a gazda

nek bizonyul, — bételik a föld az Ur áldásával! Ha mondhatnám: az Ur angyalai táborat járnak körülünk s a munkás békességben élvezheti fáradságának gyümölcsseit s békés és boldog lesz az új esztendő magyar hazánknak, magyar népünknek, magyar egyházunknak!

De nem mondhatjuk. Sőt tudjuk, hogy míg itt áldás, amott csapás, míg itt béke, ott háborúság, míg most öröm, majdan sirás lesz; megelégedés és kétségbeesés, boldogság és boldogtalanság fogják váltogatni egymást. Az Ur akarja így. S nekünk elég, bőven elég, ha érezzük örömben, érezzük bánatban, hogy Isten velünk, — ha halljuk az ő szavát: »Ne félj! — én megsegítek.«

Az időnek, a körülményeknek alakulásait ki nem számíthatjuk: Isten magának tartotta fenn a világ kormányát s a mi tanácsunkra nem szorult.

De azt tudjuk, hogy az erkölcsi világ törvényei örök, változatlan törvények, hogy itt sincs, esetlegesség, itt sincs vakszerencse. Azt tudjuk, hogy a bűn rabszolgává, az igazság szabadokká teszen; azt tudjuk, hogy a hol nincs szeretet, ott nincs áldás; a hol nincs tiszta lelkiismeret, ott nincs békesség; a hol nincs becsületes munka, ott nincs biztos előhaladás, a hol nincs éber vigyázó, ott garázdálkodnak a tolvajok és a farkasok, a hol nem keresik Istennek országát, ott nincs üdvösség. Azt tudjuk, hogy a sátán a pokolba, Krisztus a mennybe vezet, s hogy egyedül csak általa váltja be az Ur ígését: »Ne félj! én megsegítek!«

Vágyaid, reményeid, melyek az új eszten-

dővel születtek, lehet hogy eltűnnek, mint az álom; de szelid karjaikban lelked megpihen s új erőt nyersz a nehéz munkára. Az új esztendő olyan a lelki világban, mint a tavasz a természetben: virágot fakaszt, szeretetnek, örömetnek, boldogságnak virágait. Elmulik a tavasz, elhull a virág . . . de a mi gyümölcsöt terem életünk, szívünk virágainak köszönhetjük.

Ne félj, én megsegítek . . . Hullámok hánycsúsznak a mi életünk sajkáját is, mint hajdan a tanítványokét a Genézareth taván. De ha a Mester velünk van, megdorgálja a szeleket s a tenger lecsendesedik. Háborog életed tengere?! Figyelj az Ur szavára: ne félj! én megsegítek. Elvezet vihartól hányt sajkán ülni, ha tudjuk, hogy az elveszni nem fog. Boldog az az ember, ki a Krisztussal járva, az ő nyomdokain halad, bizalommal tekintve a Mesterre, az égre!

»Ne félj! én megsegítek.« Rögös minden pálya, mely fölfelé vezet. Felséges kilátást, üdítő levegőt akarsz?! Csak felfelé! Fáradsz talán, lábadat vérzi a göröngy, ruhádat tépi a tövis: csak felfelé! A menny magasban van. De ne csüggedj, hisz onnan hangzik alá a biztatás: — »én megsegítek!«

Atyánk hív, az Isten; testvérünk, az első, az Egyszülött int: »Én vagyok az út . . .!« Ó az út; a kötelesség teljesítésnek, a lemondásnak, az önfeláldozásnak, az Atya akarata iránti engedelmességnek, megnyugvásnak, megdicsőülésnek és idvességnek útja; a ki ezen jár, annak szól az Ur: »Ne félj! — én megsegítek!«

Biró Sándor.

elébe. Felolvasásra már meg volt jelölve a XC. Zsoltár. »... Megemésztjük a mi esztendeinket, mint a beszédet ... Taníts meg azért minket ... hogy járassunk bölcs szívvel!... Láttassék meg a te szolgálóidban a te dolgod és a te dicsőséged azoknak fiaiban...; a mi kezeinknek cselekedeteit erősítsd meg!«

Bizony, emésztgetjük a mi esztendeinket! Immár mi is a 70 körül járunk, — Anyjuk. Emlékszel?! — Együtt kerültem haza a forradalomból az öreg Tiszteletes urral; mi voltunk az első pár, a kiket beköszöntésekor megesketett. Erzsikénkben mintha téged látnálak megifjodva!

Szegények voltunk — fűzi tovább a szót a háziasszony — alig volt egyebünk két munkás kezünkénél s ennél az öreg hajléknál, mely áldott édesapámról maradt reánk. De az Isten megsegített. Dolgosok, takarékosok voltunk; nagyravágyás, a módosabbak utánzása nem bántott soha Szegény, koldus ha jött, mit az Isten adott, juttatunk belőle s a jó Isten megsegített, — érdemünk, reményünk felett megáldott. Gyermekeinket elhelyezhettük tisztességgel s ki még itthon van, Erzsikének is csak rendel az Isten valami becsületes jó férjet.

Igen, Erzsókám, igen: jön az éjfél. tojást ütünk a vízbe, majd meglátjuk, kijön-e a főköttő?! — enyeleg az öreg Kovács uram. Beh boldog is

volnék, ha egy munkás, becsületes ember oldalán látnálak megelégedetten!

Erzsike egy félénk pillantást vetett édesanyjára és gyöngéd szeretettel karolta át öreg atyja nyakát, miközben megjegyezte: »Jó az Isten édes szülém, ő majd gondoskodik énrólam is, csak Miskának bocsásson meg édesapám!«

Kovács uram homlokán borus fellegek jelentek meg e szóra. Nem volt azoknak a fellegeknek villáma, csak bánata, csak fájdalma. Az a szomorú, bánatos arc volt ez, mely annyira kinozta a szegény Miskát.

Igaz, — Miskával igazítani valóm van. Jer ide fiu!

Ez szótlánul engedelmeskedett. Szólni akart, de valami úgy összeszorította a torkát, hogy egy hang sem jött rajta ki.

Miska! Te házamból távozol. Magad akartad így. Nem szólok arról, mennyire fáj ez nekem. Hanem ezen a szent estén tartozom neked, magamnak és a jó Istennek azzal, hogy megmutassam, hogy munkádat nem használtam ingyen.

Régi, fakult írást vont elő a vén biblia lapjai közül. Kiterítette és számolt. — Ime, az első báránka, melyet feleségem árvaságod első napjaiban neked ajándékozott. Lásd, mint lett belőle disznó, borju, tehén, ökör... pénz. Te szemrehányást tettél, hogy nem vagy nálam »egy krajczárnak sem ura«. Ime, nem egy krajczárnak,

Világkrónika.

Karácsony és ujév körül az egész világ ünnepelt. Fontosabb események nem igen történtek. A szegény *bürok* küzdenek még hazájuk szabadságáért s kis csapataikkal érzékeny veszteségeket okoznak az angoloknak. Az angol fővezért *Roberts* lordot, hazahívták a burok földjéről; azt hitték: a háboru már be van fejezve. Pedig a fővezér, mikor kikötött Anglia partjain maga kijelentette, hogy a háboru még sokáig el fog tartani, sok pénzt és életet fog még felemészteni. Anglia királynője, a 82 éves *Viktoria* betege lett az újabb háborus híreknek s most minisztereit vádolja, hogy nem tárták fel őszintén a helyzetet előtte. Az angol nép közt is mind jobban szaporodik azok száma, kik a háboru békés befejezését sürgetik. A szabadságukért harczoló burok küzdelmének adjon Isten jó véget!

Mig *Kina* ravasz fufanggal folytatja az európai szövetséges hatalmakkal a békealkudozásokat: allattomban arra törekszik, hogy a szövetségeseket összeveszítse. Azt hiszem ez hamar megtörténik, ha a préda osztásra kerül sor. Így szokott ez történni!

Franciaország kormánya a belső ellenség ellen vette fel a küzdelmet. Ez — a *katholikus papuralom*. Jézuiták, Lázáristák (a protestáns vallás e halálos ellenségei) és számtalan barát-, apácza-rend; Szent-sziv-, Mária-, Szent-József, Szent-Vincze stb. stb. egyletek, ugynevezett »*kongregációk*« annyira behálózták az egész országot s a gyóntatószékekkel, purgatoriummal s babonás csá-

bitásokkal és rémitgetésekkel annyira kezükbe kerítették az elbolondított népet; hagyományok, vállalatok, tisztességes és tisztességtelen utakon akkora vagyont gyűjtöttek össze s ezek alapján akkora hatalomra és befolyásra tettek szert, hogy határozottan veszélyeztetik az ország békéjét és fennállását. Külön iskolákat tartanak fenn, külön nyomdákat, külön ujságokat és könyveket rnak és terjesztenek a nép között, hogy gondolkozását, lelkét megmértelyezzék és saját céljaikra kihasználják. E cél a papság, — végeredményében a *pápa uralma*. Ezért támadják az államot, mely minden felekezetnek egyenlő mértékkel mér. Ezért csepegtetnek tanítványaik lelkébe gyűlöletet minden iránt, a mi nem pápista. A protestánsokat istentagadóknak, legyilkolásra méltó gonosztevőknek állítják; a zsidót pedig egyenesen a sátán maradékainak. Szövetkeznek minden gazsággal, hitványsággal, ha az velük tart s nem kimélik az ártatlant sem, ha annak vére árán előbbre juthatnak. Most, hogy mindezek napvilágra jöttek, a kormány elhatározta, hogy erélyesebben fellép a vallás és egyház köpenyge alatt folytatott e politikai és államellenes üzelmekkel szemben. És az eredmény? A pápa sir, jajgat, hogy az egyházat és vallást üldözik s Franciaország egy súlyos belső válság előtt fog állani a pápista papuralommal azonosított katolikus vallás miatt. Melyik lesz a győztes, az állam-e vagy a papság? a közel jövő megmutatja. Hazánkban is veszedelmesen ez irányban haladunk; vajjon nem volna e jó már egyszer nekünk is a más kárán tanulni?! Hiszen a legújabb kimutatás szerint nálunk is

5000 frtnak vagy ura, tiéd a Daru s Rendes, tiéd a két tejelő, a Boris és a Riska. Leszámoltunk, itt a pénz. Te a magad ura vagy, én pedig egy számadás terhétől megkönnyebbülten állok holnap az én Istenem előtt.

Sipos Miska lesujtva állt, mint az elitelt. Ennyi pénzről, ekkora gazdagságról ő még álmodni sem mert soha. De ily nyomorult szegénynek, ily kitaszított árvának sem érezte magát soha! Odaomlott gazdája lábaihoz, csókjaival, könyeivel borította el a becsületes öreg kezét s zokogásában csak ezt ismételte: ...bocsánat... bocsánat...

Jó időbe telt, mig magához térve, szóhoz juthatott. Akkor felegyenesedett délczeg alakja s könnybelábadt szemekkel szólt:

— A gazdám kifizetett oly gazdagon, a minék bizonyára századrésze sem vagyok érdemes. De im, az Isten előtt mondom: legyen átkozott az a pénz s vagyon, melyért egy atyai szívet vesztettem el! Esküszöm az élő Istenre, hogy ha életemet e pénznek egyetlen krajczárjával menthetném meg, hozzányulni akkor sem fognék soha! A gunyos mosoly és megjegyzések, melyekkel társaim illettek szegénységemért, az költötte fel szívemben a pénz ördögét. De most, most érzem, hogy mily nyomorult szegény lehet az ember pénzzel, vagyonnal — szeretet nélkül, a háládatlanság bélyegével homlokán. Kergessen el, üzzön el kigyelmed, csak tudjam, hogy megbocsátott, csak

ne lássam azt a fájdalmas, szomorú vonást az arczáján!

Kovács István uram felállt, keblére ölelte nevelt fiát, könnyes szemekkel csókolta meg homlokát. »Elveszett volt, de megtaláltaték!«

Az óra éjfelt üt. Megkondulnak a harangok; temetésére az ó-esztendőnek — az ó-embernek; üdvözlésére az új évnek — az új embernek, ki nek szívébe a Krisztussal költözik megbocsátás, kiengesztelődés, békesség — szeretet.

*

S a Szilvester-esti tojás ütés?! Kovács Erzsikének megjósolta a főköttöt. A farsang meg is hozta. Négy hét multán szülői a munkás, becsületes Sipos Miska oldalán látták — megelégedetten, boldogan.

Esküvőjük napján az öreg Tiszteletes ur 5000 forintos alapítványt jelentett be a presbiteriumban »árva gyermekek sorsukhoz illő neveltetésére« adva. Az alapító levél így végződött: »...a mi kezeink k cselekedeteit erősítsd meg Uram! (Zsolt. XC. 17. v.)«.

—y.

több, mint 2000 papuralmi katkolikus egyesület van: legényegylet, oltár-egylet, rózsafüzér-egylet, Mária-egylet, inas-egylet, gazdasági és ipari szövetség, mely papuralmi szolgálatait a »keresztény« jelzővel takargatja. Iskoláinkat, kórházainkat az apácák veszik hatalmukba, a jézsuiták ijesztő mérvben szaporodnak és mi mégsem akarunk ébredni, védekezni! Pedig *Belgium* példája int, hogy a hol a papuralom uralkodik: ott a nép megutálja az egyházat és elfordul az Istentől »A kinek szeme van a látásra lássa!«

Vegyes hírek.

Olvasóinknak ez évi első számunkkal boldog újesztendőt kívánunk!

A »Vasárnap« *Mutatványszámát* 4000-nél több példányban küldtük szét egyházközségeink lelkészeinek, hogy kiosztásuk és ismertessék, terjessék hiveik körében. A sok elismerő és buzdító levelet, melyet kaptunk — köszönjük. Rajtunk nem fog mulni, hogy a várakozásnak megfelelni igyekezzünk. De nekünk is vannak várakozásaink olvasóinkkal, lelkipásztorainkkal szemben: lapunk ismertetése, terjesztése, előfizetők gyűjtése. A szerkesztőnek anyagi haszna nincs és nem lesz. Nem is számítottunk arra. De arra igen, hogy a lap támogatásban részesül. Nem panaszkodunk. Egyes lelkészek elismerésre méltó buzgalmat fejtettek ki. De vannak sokan, kikre alkalmazhatnók az Írás szavait: »Meddig alusztok még, ti nagy alhatók?!« Ébredjünk atyámfiaim, míg nem késő! Minden munkának megvan a maga sikere, még a legrosszabbnak is; de a legjobb ügy sem arat diadalt elszánt harcosok nélkül. Ha a vezérek nem vezérkednek, hát majd vezetni fognak a közkatonák; de a sokfejűség végre is fejtelenség szokott lenni. Vajjon megértetek-e bennünket?!

Főpásztori körlevelet intézett az erdélyi református egyház püspöke *Dr. Bartók György* ő méltósága a lelkipásztorokhoz. A lelkes szavú felhívás fokozott tevékenységre hívja fel a lelkészeket hiveink lelkigondozása közül, mert az idők gonoszak. Bizony nem elég már csak a templomban paposkodni; az élet hangosan követeli a maga jogait a templomon kívül is. A jó papnak ez a munka öröm, hiszen mennyi munkatársa ajánlkozik, vár felszólításra. A jó pásztor szavát ismeri a nyáj, ismerik a juhok és — követik. Legyen oly lelkes a munka, mint a felhívás s Isten áldása lesz rajta!

Megőrült asszony. Papp Béla neve és szomorú története immár sehol sem ismeretlen. Gazdag nagy ur volt, főispánokkal rokonságban, méltóságos, nagyságos urakkal barátságban. Színház, kártya, ló mindennapi mulatsága s a vége?! . . . Előbb csak anyagi bukás fenyegette. Hanem ezt — úgy gondolta — nem tudná elviselni. Szegénységben, szükségben, nélkülözésben élni, mikor uri

módhoz szokott: nem, ezt nem tudta volna elviselni! Hanem valami egyebet inkább; pl. hogy felbéreljen valakit, lepuskáltassa az édes öcsését s annak az örökségéből folytassa tovább uri életét. És megtette. Körmönfont furfanggal ment ugyan a dolog, de végre is kiderült s a ki nem akart becsületes szegénységben élni, meghalt becsületlenül, gyalázatban — az akasztófán. Az édes anyja pedig, ki előtt mostanig titkolták szerencsétlen fia sorsát, mikor a dolgot megtudta: — elvesztette eszét, megőrült.

S most csak azt kérdezhetné valaki, hogy mi köze e szomorú ujságnak az »Egyházi élet«-hez?!

Hát csak annyi kedves olvasóink, hogy Papp Bélától mikor kérdezték, hogy szokott-e imádkozni?! — azt felelte: — Soha!

Szülők, anyák mit gondoltok: elvesztegetett idő az, míg gyermekeiteket imádkozni tanítjátok: »Ne vigy a kisértetbe!« . . . !?!

A *leánykereskedés ellen* egyesület alakult Budapesten, gróf Csáky Albinné elnöklété alatt. Célja odahatni, hogy ezt a nyomorult bünt törvényhozással akadályozzák meg. A mozgalom Angliából indult s támogatói közt már több hatalmas koronás főt is számlál. A mozgalom fontosságát, különösen ránk magyarokra nézve, Vámbéry Armin, a tudós tanár fejtegette; reá mutatva arra, hogy a magyar névnek minő gyalázatja származik ebből különösen keleten, hol az ily szerencsétlen teremtetéseket általában »madzsarki«-nak nevezik. — Igen szükséges a csábítókat, kik rózsás jövő ígéretével bolondítják el a tapasztalatlan s többnyire nagyravágyó leányokat a szülői háztól és becsületes munkától, — törvénytelenül sujtani. De a kisértő a világból nem száműzhető, hanem a kisértőt legyőző erőt — ezt, ezt kell növelni!!!

Szerkesztői üzenetek.

Dr. K. Á. — Brassó. Jövő szám hozza; köszönöm. Folytatását kérem.

K. J. — M.-Nemegye. Buzgalmad szép eredményt adott. »Pista bácsi« bekopogtatását várom.

R. J., esperes. — Ny.-Szereda. Ha minden papod megtenné?! Köszönet.

Zs. K. — Hosszufalu. Köszönöm; várlak, kérek. A T. p. meg.

K. J. — Vaja. Eddig a legelső közt. Bizony, látszik a hol élet van. Megtesszük, a mi tőlünk telik. Köszönet.

K. B. — H.-Bodon. Tehát kérem. Megszíveljük. Valami követendő példákat a külföldi tapasztalatokból. Szives üdvözet!

D. Gy. — Teke. A cikket átadtuk az »E. P. L.«-nak; oda tartozik.

K. A. Sz. — Nagyfalu. Derék Várunk!

B. K. — Alvincz A filiából kaptuk

K. A. — Fejérd. Köszönjük. Jó reménységgel vagyunk.

B. I. S.-Szt-György. A mint irtam, várom

I. L. — Kovászna. Buzgóságtokra, lelkesedésteekre, munkátokra bizony nagy szükségünk van.

G. D. — Sebes. Helyes. Ha a tehetősebb hiveink, patronusok, földesurak személyzetüknek, a falusiaknak több példányt járatnak s azt kiosztják köztük áldásos dolgot cselekesznek, mint ti most. Üdvözet, köszönet.